

SỬ DỤNG CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC VÀO CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG

(Trong các tác phẩm HOẠT ĐỘNG TƯ TƯỞNG
CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN LIÊN XÔ –
Nhà xuất bản Thông tin lý luận – Hà Nội – 1982)

Nhà xuất bản Thông tin lý luận - Viện Mác-Lênin đã dịch và xuất bản các tác phẩm Hoạt động tư tưởng của Đảng Cộng sản Liên Xô do nhà xuất bản tư tưởng Matcova phát hành năm 1977. Đây là cuốn sách tập trung những bài giảng về công tác xây dựng đảng do tập thể giáo sư và phó giáo sư thuộc Viện Hàn lâm khoa học xã hội trực thuộc ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô biên soạn. Cuốn sách đề cập một cách toàn diện những hoạt động của đảng cộng sản Liên Xô qua các vấn đề: Cơ sở lý luận và những nguyên tắc của công tác tư tưởng, việc đào tạo cán bộ làm công tác tư tưởng, cuộc đấu tranh tư tưởng trong giai đoạn hiện nay, việc ứng dụng những thành tựu của xã hội học, tâm lý học, giáo dục học trong công tác tư tưởng...

Chúng tôi giới thiệu với bạn đọc bài: “sử dụng các công trình nghiên cứu xã hội học vào công tác tư tưởng” của tiến sĩ khoa học triết học A.G.Dodravômuxlốp trong tác phẩm trên.

Ở phần mở đầu bài viết, tiến sĩ A.G.Dodravômuxlốp đặc biệt nhấn mạnh đến vai trò khoa học xã hội học trong công tác tư tưởng của Đảng

Để nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác tư tưởng, khoa học xây dựng Đảng ngày càng rộng rãi những thành tựu của nhiều bộ môn khoa học khác nhau trong đó xã hội học chiếm một vị trí quan trọng, có ý nghĩa thực tiễn và lý luận không nhỏ đối với hoạt động của Đảng. Tác giả viết:” không thể vạch ra các kế hoạch công tác giáo dục tư tưởng, không thể linh hoạt chấn chỉnh hoạt động của các phương tiện thông tin đại chúng, không thể phân tích sâu sắc tình hình dư luận xã hội nếu không tiến hành các công trình nghiên cứu xã hội học. Thực tế cho biết rằng, các cấp uỷ đảng đã sử dụng có hiệu quả những công trình nghiên cứu xã hội học để có thêm tin tức về những vấn đề

hết sức khác nhau của đời sống tinh thần, để xây dựng bầu không khí đạo đức, khung cảnh tâm lý trong các tập thể lao động”.⁽¹⁾ tác giả đã phân tích ý nghĩa của tri thức xã hội học để góp phần tạo ra khả năng nâng cao năng lực lãnh đạo của đảng đối với nền kinh tế xã hội và chất lượng công tác Đảng, cũng như tác dụng của sự lãnh đạo của Đảng đối với đoàn thể xã hội. Nhờ các công trình nghiên cứu xã hội học, người ta đã thu được các thông tin phong phú về các quá trình xã hội trong các vùng và các tập thể lao động. Các cấp uỷ đảng đã sử dụng những thông tin ấy vào việc dự báo xã hội dài hạn, các kế hoạch triển vọng, vạch ra các phương pháp cụ thể trên tinh thần phát huy sức sáng tạo quần chúng để cải tạo và phát triển xã hội.

Với những ý nghĩa trên, tác giả rút ra nhận xét:”các công trình nghiên cứu xã hội học là một công cụ quan trọng để đảng lãnh đạo công tác tư tưởng”, chúng đã được sử dụng một cách rộng rãi vào thực tiễn, đã trở thành”một trong những nét tiêu biểu cho tư duy của người cán bộ đảng hiện nay”⁽²⁾.

Trong phần hai bằng những dẫn chứng phong phú và sinh động, tiến sĩ A.G.Dodravômuxlốp đã phân tích nội dung một số công trình nghiên cứu xã hội học để làm sáng tỏ vai trò của xã hội học trong công tác xây dựng đảng của Đảng Cộng sản Liên Xô. Đó là các công trình nghiên cứu thái độ công nhân đối với lao động được tổ chức tại nhà máy ô tô Vônga ở thành phố Tôgliatti. Cuộc nghiên cứu nhằm tìm hiểu các vấn đề có ý nghĩa quyết định đối với tính tích cực lao động của công nhân qua ảnh hưởng của các nhân tố: trình độ học vấn, khả năng nâng cao tay nghề mức thâm niên công tác tại xí nghiệp, quan hệ lao động với tiền lương...

Cuộc nghiên cứu tại liên hiệp xí nghiệp Xvetlana ở LêNinGrat đã tìm hiểu các vấn đề: thái độ lao động của những người trong liên hiệp các xí nghiệp, các nhân tố ảnh hưởng

⁽¹⁾ sử dụng các công trình nghiên cứu xã hội học vào công tác tư tưởng - A.G.Dodravômuxlốp. Trong tập hoạt động tư tưởng của Đảng Cộng sản Liên Xô-nxb thông tin lý luận.H,1982;tr.485.
Từ đây các đoạn trích trong ngoặc kép không có chú thích riêng đều rút trong bài trích trên.

⁽²⁾ Những cơ sở khoa học của công tác tuyên truyền cộng sản chủ nghĩa-các tài liệu của cuộc hội thảo quốc tế-Matxcova 11-13-2-1973 - M.1975,tr.33.

tới mức thoả mãn với công việc của họ, sức thích nghi của công nhân trẻ trong tập thể, sự phát triển tích cực xã hội của người lao động, vai trò của Đoàn thanh niên Cộng sản và sự tham gia của thanh niên vào việc quản lý sản xuất.

Tác giả nhận định, điều có ý nghĩa đặc biệt đối với việc hoàn thiện các công tác tư tưởng là những công trình nghiên cứu trong chính lĩnh vực các quá trình tư tưởng đó, là việc truyền đạt và tiếp thu các thông tin chính trị, tư tưởng việc nghiên cứu các nguồn tin, tìm hiểu hiệu quả các hình thức giáo dục sẽ cho phép điều chỉnh các biện pháp giáo dục, linh hoạt tiến hành những sửa đổi cần thiết trong việc tổ chức giáo dục. Các công trình nghiên cứu vấn đề này do tỉnh uỷ Trêliabinxơ tiến hành đã chứng tỏ diễn giảng có vai trò đặc biệt quan trọng để thông tin về chính trị và xã hội cho đông đảo quần chúng nhân dân. Gần 60% người nghe là quần chúng ngoài Đảng. Những người có trình độ đại học là những người quan tâm nhiều nhất đến các bài diễn giảng.

Về nghiên cứu dư luận xã hội, tác giả cho rằng, một trong những hình thức để tìm hiểu vấn đề này là xây dựng một hệ thống hoàn hảo để phân tích các thư từ gửi đến các ban biên tập các báo, các đài phát thanh, đài vô tuyến truyền hình. “lượng thông tin thu được bằng phương pháp phân tích thông tin phản hồi này là một hiện tượng, trong đó phản ánh sâu sắc lòng tin của quần chúng đối với các cơ quan tuyên truyền, biểu lộ thái độ của họ đối với việc khẳng định pháp chế và đạo đức xã hội chủ nghĩa, cũng như những nguyện vọng của quần chúng tham gia vào việc nghiên cứu và giải quyết những vấn đề của chủ nghĩa xã hội”(3).

Trong phần cuối bài vi viết tiến sĩ A.G.Dơdravômuxlốp bàn về việc đào tạo cán bộ và tổ chức nghiên cứu xã hội học để phục vụ công tác Đảng. Khi nói đến việc sử dụng những thành quả nghiên cứu xã hội học trong công tác xây dựng Đảng, người ta thường chú ý quá mức đến những thành tựu của các cuộc công trình nghiên cứu xã hội học thực nghiệm. Nhưng đó là một quan điểm quá hẹp. Sử dụng xã hội học trong công tác lãnh đạo của đảng có nghĩa là sử dụng tốt các cấp độ của xã hội học. Bởi vì thông tin của xã hội học thực nghiệm bản thân nó chưa nói lên được điều gì nếu chưa được xử lý về mặt

lý luận. Ý nghĩa thực tiễn của xã hội học là ở sự thống nhất hữu cơ của tất cả các cấp độ nghiên cứu.

Về vấn đề trên, tác giả nhận định: việc trang bị kiến thức lý luận chung, cơ bản có hệ thống cho cán bộ về xã hội học làm công tác xây dựng Đảng là một điều quan trọng và có tính chất quyết định.

Tỉnh uỷ Xvétlốp đã có nhiều kinh nghiệm tốt về việc tổ chức các trường đào tạo xã hội học. Các học viên qua trường được trang bị những kiến thức chung cơ bản, có hệ thống có lý luận và phương pháp luận nghiên cứu xã hội học, công tác kế hoạch hoá, sự phát triển của tập thể, nghiên cứu cơ cấu xã hội của xã hội Xô-viết.

Hiện nay, Đảng Cộng sản Liên Xô đã tiến hành những hình thức rất phong phú để phát huy hiệu lực của việc nghiên cứu xã hội học trong công tác xây dựng Đảng. Theo tác giả cho biết, những hình thức phổ biến trước là: thành lập các hội đồng hoặc các Viện Xã hội học, để tiến hành và phối hợp các công trình nghiên cứu xã hội học dưới sự chỉ đạo chung của một cơ quan thống nhất. Những hội đồng hoặc Viện nghiên cứu xã hội học này trực thuộc các ban chấp hành Đảng bộ hoặc trực thuộc một trong những cơ quan nghiên cứu khoa học của nước Cộng hoà (hoặc của tỉnh). Thành phần hoặc các viện nghiên cứu xã hội học gồm có các cán bộ Đảng, cán bộ xô-viết, các nhà khoa học, những nhà lãnh đạo các cơ quan tỉnh, được đặt dưới sự điều khiển của một bí thư hoặc một Ủy viên của Ban chấp hành Trung ương Đảng cộng sản ở nước Cộng hoà. Trong cơ cấu của Hội đồng hoặc của Viện có các tiểu ban và các nhóm chuyên đề được tổ chức theo nội dung phù hợp với các phương hướng cơ bản của các công trình nghiên cứu.

Để kết luận, Tiến sĩ A.G.Dodravômurxlốp viết: “chất lượng của các công trình nghiên cứu xã hội học phụ thuộc nhiều vào sự lãnh đạo của Đảng và sự thu hút rộng rãi của các lực lượng xã hội vào công tác này, vào trình độ chuyên môn của các cán bộ xã hội và của tất cả những ai phụ trách việc phân tích hoạt động thực tiễn của Đảng”.(4)

Ở Việt Nam chúng ta, việc áp dụng những công trình nghiên cứu xã hội học vào khoa học xây dựng đảng, đang là một việc làm mới mẻ. Một số đề tài nghiên cứu đã được tiến hành mới có tính chất thử nghiệm. Những cuộc điều tra về “Việc tổ chức thực hiện quyền làm chủ tập thể của nông dân tập thể ở nông thôn” do Viện Xây Dựng Đảng tổ chức, điều tra về “ thanh niên với công tác đoàn thể” do ban Xã hội học tổ chức, bước đầu đã mang lại những kết quả thiết thực.

Những thành tựu trong sự kết hợp giữa khoa học xã hội học và khoa học xây dựng Đảng của đảng Cộng sản Liên Xô là những bài học kinh nghiệm phong phú và bổ ích, để những người làm công tác xã hội học và công tác xây dựng Đảng ở Việt Nam nghiên cứu và vận dụng sang tạo vào điều kiện thực tiễn của mình.

MAI QUỲNH NAM